Markéta Čermáková

Společenské determinanty architektury měst – New York dnešní v odrazu Benátek minulých

Klíčová slova: Architektura; Komparace; New York; Benátky.

Kontakt: cermakova-mrk@seznam.cz

Školitel: Jan Hrubý

Tematický okruh: Architektura

Social Determinants of Urban Architecture – Today's New York as a Reflection of Yesterday's Venice

The paper explores parallels and relations between cities – centres of thinking – which, in their time, used to set the trend, and where new lines of thought originated (not every large city was a centre of thinking; this depended on certain circumstances and social determinants). The timeline of the cities' development is followed – from their beginning, through their rise and heyday, to their fall – in the global context. Is fall a necessary part? Is it definitive?

Paralely a vztahy měst, myšlenkových center, která ve své době udávala směr a ve kterých nové směry vznikaly (ne každé velkoměsto bylo myšlenkovým centrem, je to dáno určitými okolnostmi a specifickými předpoklady – společenskými determinanty). Sledování linie zrození města, jeho vzestupu, vrcholu a úpadku na pozadí celosvětových souvislostí. Je tento úpadek nezbytnou součástí? Je definitivní? Nebo se jedná pouze o pokles, který je dočasný, a je to otázkou period? Jak dlouho může trvat dočasný pokles, aby byl nazván úpadkem? Lze mu nějak předejít? Čím je způsoben? Jde o pohled na města ze strany sociologické, architekturou dokládáný – na rozdíl od jiných druhů umění je architektura nepřenosná a zůstává dokladem své doby po dlouhou dobu. Architektonické příklady v širších urbanistických souvislostech (nikoliv popisování a škatulkování) – pohled na úpadky čtvrtí, na obnovu starých čtvrtí a na vznik nových čtvrtí. Paralela mezi děním v rámci města na úrovni čtvrtí a v rámci světa na úrovni měst – na konkrétních mapách dvou měst ukázka jejich vzniku, vývoje a jednotlivých proměn do doby vrcholu a po tomto vrcholu. Analýza, kategorizace, komparace, indukce.

Výběr historických etap a jejich center – myšlenková centra měla určitý charakter (lze mezi nimi najít paralely, ale i rozdíly). Příklady měst – Athény, Řím, Benátky, Paříž, Londýn, New York (výběr dle významných historických etap a lokací). Těchto myšlenkových center, jež by se dala porovnávat, je více, omezení výběru na dvě, která jsou velmi specifická, svébytná, extrémní a přitom od sebe časově dostatečně vzdálená tak, aby hledání paralel mezi nimi mělo smysl pro pohled do budoucna.

Na základě specifických odchylek ostatních měst objasnit výběr Benátek na přelomu 15. a 16. století a New Yorku 20. století. Vyzvednutí a vysvětlení toho, co mají tato dvě na první pohled odlišná města společného, v čem jsou jejich podobnosti, jejich společné znaky a jejich pojítka.

ZKRÁCENÝ SOUPIS ZDROJŮ

ACKROYD, Peter. *Benátky – Příběh nejromantičtějšího města na Zemi*. 1. vyd. Praha: BB/art, 2010. 423 s. ISBN: 978-80-7381-829-6.

BAHAMÓN, Alejandro - LOSANTOS, Agata. *New York – A historical Atlas of Architecture*. New York: Black Dog & Leventhal Publishers, Inc, 2008. 140 s. ISBN-13:978-1-57912-786-2.

BÁRTA, Miroslav – KOVÁŘ, Martin a kolektiv autorů. *Kolaps a regenerace: Cesty civilizací kultur. Minulost, současnost a budoucnost komplexních společností*. 1. vyd. Praha: Academia, 2011. 813 s. ISBN: 978-80-200-2036-9.

JACKOBS, Jane. *Smrt a život amerických velkoměst*. Praha: Odeon, 1975.

FIALA, Václav. *Benátky – Literární toulky městem umělců, hudby a karnevalu*. 1. vyd. Praha: Paseka, 2011. 414 s. ISBN: 978-80-7432-083-5.

GOLDEN, Reuel. *New York – Portrait of a City*. 1. vyd. Köln: TASCHEN, 2010. 560 s. ISBN: 978-3-8365-0514-7.

HARING, Keith. *Deníky*. 1. vyd. Zlín: Kniha Zlín, 2013. 468 s. ISBN: 978-80-87497-28-9.

HRŮZA, Jiří. *Svět měst*. 1. vyd. Praha: Academia, 2014. 712 s. ISBN: 978-80-200-1808-3.

KOOLHAAS, Rem. *Delirious New York – A Retroactive Manifesto for Manhattan*. USA: The Monacelli Press, 1994. 317 s. ISBN: 978-1-885254-00-9.

NORBERG-SCHULZ, Christian. *Genius Loci – Krajina, místo, architektura*. 2. vyd. Praha: Nakladatelství Dokořán, 2010. 219 s. ISBN: 978-80-7363-303-5.

ROWE, Colin. *Matematika ideální vily a jiné eseje*. 1. vyd. Brno: Era, 2007. 226 s. ISBN: 978-80-7366-094-9.

STICHWEH, Dirk. *New York Skyscrapers*. Munich: Prestel Verlag, 2009. 191 s. ISBN: 978-3-7913-4054-8.

TANNENBAUM, Allan. *New York in the 70's*. 1. vyd. Berlin: Feierabend Verlag OHG, 2003. 271 s. ISBN: 3-89985-052-1.

TINDALL, George B. – SHI, David E. *Dějiny států – USA*. Praha: Lidové noviny, 1994. 897 s. ISBN: 80-7106-087-9.

WEIL, Francois. *New York – dějiny měst*. Praha: Nakladatelství Lidové Noviny, 2003. 283 s. ISBN: 80-7106-571-4, s. 283.